

**บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผล
ตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**
**ROLES OF COMMUNITY LEADERS AND PUBLIC PARTICIPATION AFFECTING
THE ACHIEVEMENT OF DRUG PROBLEM PREVENTION MEASURES
IN BAN MUANG DISTRICT SAKON NAKHON PROVINCE**

วันชนะ ดวงจันทร์ทิพย์¹ ชาดิชัย อุดมกิจมงคล*² สามารถ อัยกร³
Wanchana Duangchanthip¹, Chardchai Udomkijmongko*² and Samart Aiyakorn³

^{1,2,3}หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{1,2,3}Master of Public Administration Program, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University

*Corresponding author's E-mail: wachanasnu13@gmail.com¹ chardchai_u@hotmail.com*² saamm_5@hotmail.com³

Received: July 09, 2023

Revised: August 06, 2023

Accepted: August 18, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร 2) ศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ และด้านการบำบัดรักษาเสพติด มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดได้ร้อยละ 44.80 ยกเว้นด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดได้ร้อยละ 38.50 ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การป้องกันปัญหาเสพติด; มาตรการ; บทบาท; ผู้นำชุมชน; สัมฤทธิ์ผล

Abstract

The aims of this research article were to: 1) study the level of roles of community leaders public participation and the achievement of to preventing drug problems measures in Ban Muang District. Sakon Nakhon Province and 2) study the influence of the role of community leaders and public participation on the effectiveness of preventing drug problems measures in Ban Muang District. Sakon Nakhon Province. The sample group included domicile in Ban Muang District, Sakon Nakhon Province, altogether 398 people, using the stratified sampling method. The research tool was questionnaires and statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The researcher found that 1) the role of community leaders in implementing policies on prevention and solving drug problems. Overall was a high level. Public participation in preventing and solving drug problems, overall was at a moderate level, and achievement of measures to prevent drug problems, overall, was at a high level. 2) The role of community leaders drug prevention integrated management and drug treatment influencing the effectiveness of measures to prevent drug problems. Statistically significant at the .05 level and can together predict the level of achievement according to measures to prevent drug problems at 44.80 percent, except for suppression and law enforcement. In addition, participation in receiving benefits and participating in operations influences the effectiveness of measures to prevent drug problems. Statistically significant at the .05 level and can together predict the level of achievement according to measures to prevent drug problems at 38.50 percent, except for participation in decision-making. and participation in evaluation.

Keywords: Community leader; Drug problem prevention; Measures; Public participation; Roles;

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ปัญหาอาชญากรรมจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ปัญหานี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ทั้งผู้เสพ ครอบครัวยุติธรรม ประเทศชาติและโลก โดยส่วนรวมมากมายมหาศาล และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวต่อเนื่องตามสภาพ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม และยังพบอีกว่าด้านกลุ่มผู้เสพยาเสพติดมีการแพร่ระบาดขยายฐานจากกลุ่มผู้ใช้ แรงงาน ผู้ขับรถยนต์และเกษตรกรไปสู่กลุ่มผู้ว่างงานและกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ประเทศต้อง สูญเสียพลเมืองและเยาวชนไปเป็นจำนวนมากเพราะยาเสพติดทำลายทั้งสุขภาพและอนาคต ตลอดจนจนถึงขั้นการ สูญเสียชีวิตของตนเองอย่างน่าเสียดาย อื่นปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพของประเทศทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ อันเป็นผลให้ประเทศต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตในส่วนที่เป็นกำลังทางด้านบุคคล และกำลังทรัพย์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งก่อให้เกิดอาชญากรรม ตลอดจนทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและ ประเทศชาติ (บุรฉัตร จันทร์แดง, 2560, หน้า 1)

ปัญหาอาชญากรรมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หลายมิติหลายด้าน มีความเชื่อมโยงกับปัญหาในหลายมิติของชุมชน การ แก้ไขปัญหาด้านยาเสพติดเพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงจำเป็นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม ความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญ โทษภัยของปัญหาอาชญากรรม การแก้ปัญหาประชาชนและชุมชนมีบทบาทสำคัญทั้ง ในบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และบทบาทของการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ (Strategy partnership)

ซึ่งในชุมชนเมืององค์กรชุมชนทั้งแบบที่เป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ ประกอบไปด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล ซึ่งมีผู้นำที่เป็นทางการ คือ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับภูมิภาคมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้นำที่เป็น ทางการ ในสถาบันการศึกษาคือ มีครูทำหน้าที่ให้การศึกษทั้งในโรงเรียน นอกโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชน นอกจากนี้ยังมีสถาบันทางศาสนา คือ วัด มีพระทำหน้าที่ในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ถ่ายทอดความรู้ อบรมสั่งสอนในด้านศีลธรรมจรรยา ให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติชอบอยู่ในกรอบของศีลธรรม ในส่วนขององค์กร อื่น ๆ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เกษตรตำบล พัฒนาการ เป็นต้น องค์กรอื่น ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็น ทางการ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้มีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา และที่สำคัญที่สุดคือ ประชาชนเองที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมี ผลกระทบโดยตรง โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติด ร่วมกับองค์กรหน่วยงานของรัฐ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ชุมชนย่อมรู้ดีที่สุดว่าใครเป็นผู้ค้าใครเป็นผู้เสพ และใคร เกี่ยวข้องอย่างไร เพราะเหตุใดจึงสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามประเด็นและมีความยั่งยืน ประชาชนและชุมชนได้ เรียนรู้ เกิดความมั่นใจ มีความตระหนัก สามารถจัดการตนเองได้ ส่วนหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือ เมื่อทำงานตามหน้าที่เสร็จสิ้นแล้วก็ออกไป ส่วนประชาชนยังคงอยู่ในชุมชน การดำเนินการป้องกันแก้ไขยาเสพติด ตัดนอกจากได้รับความร่วมมือด้วยดีจากปัจจัยภายในชุมชนแล้วการได้รับการสนับสนุนจากปัจจัยภายนอก คือ องค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้การช่วยเหลือสนับสนุนก็จะทำให้การดำเนินงานป้องกันแก้ไขยาเสพติด มี ความสำเร็จได้มากขึ้นและมีความยั่งยืนตลอดไป (เอกรัตน์ หามนตรี, 2561, หน้า 2-3)

กระทรวงมหาดไทย ขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสั่งการผู้ว่า ราชการจังหวัดทุกจังหวัด นายอำเภอ และประสานฝ่ายความมั่นคง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บังคับใช้กฎหมาย ระบบบำบัดผู้ติดยาเสพติดผ่านชุมชนบำบัด และการสมัครใจบำบัด โดยขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานอย่างมี ประสิทธิภาพ ผ่านกลไกศูนย์อำนวยการและศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดระดับจังหวัด ระดับ อำเภอ และระดับท้องถิ่น ดำเนินการลดอุปสงค์ อุปทานของยาเสพติด ดังนี้ ในส่วนของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย (อุปทาน/ Supply side) เจ้าหน้าที่ต้องเน้นการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องให้ความสำคัญทั้งกับฝ่ายท้องที่ ท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดประชาชนสนับสนุนการทำงานร่วมกับฝ่ายความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการในรูปแบบประชาสังคม (Civil society) โดยใช้การเข้าร่วมกับการปราบปราม พื้นที่ชายแดนนายอำเภอต้องใช้กลไกประสานงานแก้ไขปัญหายาเสพติด ชายแดน (Border liaison office: BLO) เสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดร่วมกับฝ่าย ความมั่นคง ไปจนถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ประเทศเพื่อนบ้าน ในส่วนของผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด (อุปสงค์/Demand Side) ป้องกันไม่ให้เกิดผู้เสพรายใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนวัยเสี่ยงสูง (15-24 ปี) โดยใช้พลังครอบครัว กล่อมเกล่าให้เป็นคนดี หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งเสริมการบำบัดรักษาด้วยระบบสมัครใจ ผ่านศูนย์ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของกรม การปกครอง ที่ครอบคลุม 76 จังหวัดทั่วประเทศ การลดผู้เสพซ้ำ เน้นการคืนคนดีสู่สังคม โดย ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาในทุกระบบ โดยเฉพาะให้ความสำคัญชุมชนบำบัด เพื่อบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดไม่ให้เกิดกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกผ่านความร่วมมือและเปิดโอกาสจากคนในชุมชนด้วยกัน ตลอดจนการ ส่งเสริมอาชีพ โดยใช้ประโยชน์จากกองทุนแม่ของแผ่นดิน และกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อสร้างรายได้ ไปจนถึง เสริมสร้างพื้นที่ปลอดภัยในหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดภัยยาเสพติดอย่างยั่งยืน กระทรวงมหาดไทย เน้นย้ำให้เจ้าหน้าที่ “ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่” ทั้งท้องที่และท้องถิ่นให้

ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ จริงจัง หากพบเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องจะดำเนินการ บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเด็ดขาด

บทบาทของผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนจึงมีบทบาทที่สำคัญ จะเห็นได้ว่าผู้นำชุมชนใดที่มีบทบาทที่โดดเด่น มี ศักยภาพสามารถนำพาให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ ผู้นำชุมชนย่อมได้รับการไว้วางใจจากชาวบ้านในชุมชน และ ชาวบ้านในชุมชนย่อมให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาเพื่อการพัฒนาชุมชนจนสามารถที่จะทำให้ผู้นำเหล่านี้สามารถที่จะก้าวเข้าไปมีบทบาทที่ใหญ่กว่าบทบาทผู้นำชุมชนก็เป็นไปได้ ซึ่งผู้นำชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และกำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งสมาชิกองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ มีอำนาจการบริหารดูแลประชาชนเต็มที่ตามกฎหมาย ส่วน กำนันผู้ใหญ่บ้านถึงแม้จะมาจากกาเลือกตั้งเช่นกัน แต่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจหน้าที่เฉพาะเป็นผู้ช่วย ราชการส่วนภูมิภาค คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ เท่านั้น เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อย แจ่งเหตุให้ นายอำเภอ เป็นต้น ไม่มีหน้าที่คอยบริการประชาชนโดยตรง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดก็เป็นบทบาท หน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่าย ปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่าการ อำเภอได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคม ประชาธิปไตย กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศสะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของประชาชนอย่างชัดเจนรวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบมีส่วนร่วม (Participatory governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ของประชาชนมีกฎหมายหลายฉบับประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการ เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชน พ.ศ. 2548 นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้เช่นกัน ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหน่วยงานราชการก็เช่นกันจำเป็นต้อง อาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นสิ่งแรกที่ควรให้ ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้เกิดประสิทธิผล อย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ทางวิชาการสนับสนุนการ ดำเนินงาน (อรทัย กักผล, 2552, หน้า 3)

อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบ่งการปกครองออกเป็น 9 ตำบล 98 หมู่บ้าน โดยมีนายอำเภอเป็น ผู้ปกครองระดับอำเภอ กำนันเป็นผู้ปกครองระดับตำบล และผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครองระดับหมู่บ้าน ซึ่งตาม พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ จะต้อง ปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ราษฎรในเขตหมู่บ้านที่รับผิดชอบ ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามเหตุร้าย และสิ่งผิดกฎหมายในพื้นที่ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาลใน

ระดับหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีภารกิจและบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมู่บ้านในอำเภอบ้านม่วงนั้น มีหลายหมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านแพรระบาดของยาเสพติด เป็นหมู่บ้านที่มีความเสี่ยงในการเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด ดังนั้น แม้ภาครัฐจะเข้ามาช่วย ในการป้องกันปัญหายาเสพติดอยู่บ้างแล้ว แต่การจะแก้ไขปัญหายาได้อย่างยั่งยืนต้องอาศัยชุมชนพึ่งตนเอง ที่จะให้ชุมชนดึงศักยภาพของชุมชนของตนออกมาจัดการกับปัญหายาเสพติดให้หมดไปอย่างยั่งยืน และเป็นการพัฒนาชุมชนด้วย ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านในอำเภอบ้านม่วงต้องใช้ศักยภาพชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้าน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก ศักยภาพหมู่บ้าน คือ ผู้นำ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง, 2564)

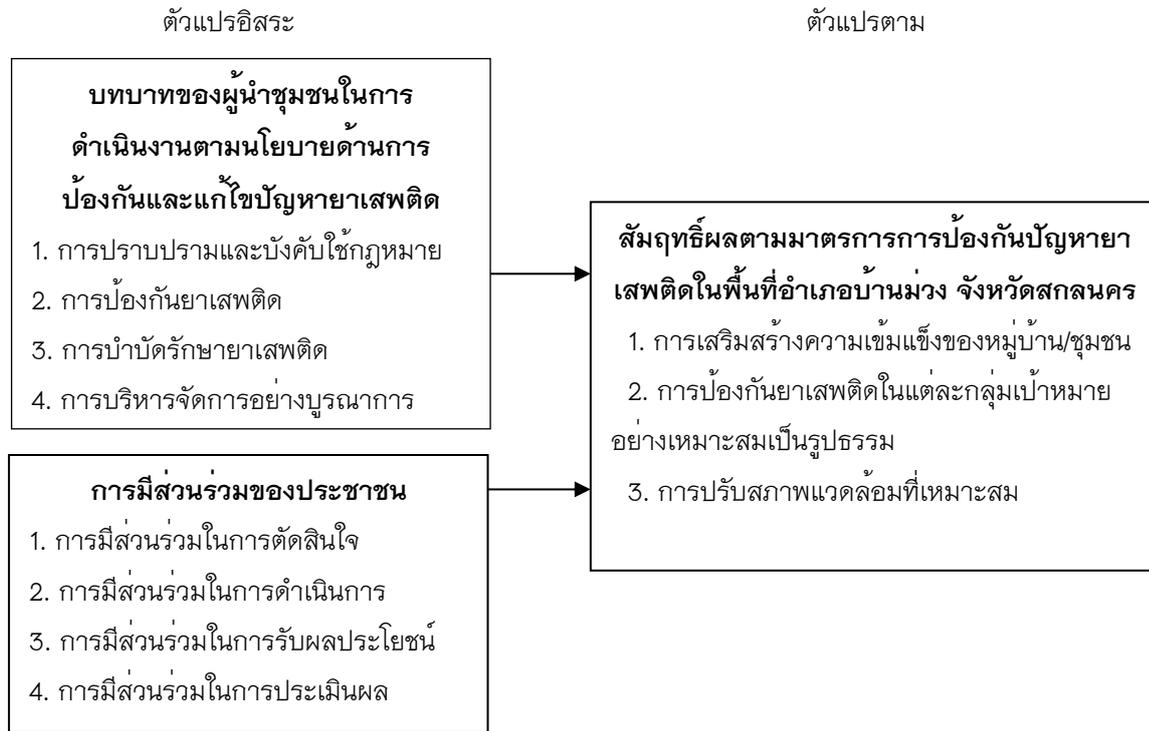
จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดอำเภอ และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของที่ทำกรปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จึงมีความสนใจจะทำการศึกษา บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด ประชาชนในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร มีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับใด สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด บทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร หรือไม่อย่างไร ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครให้ดีขึ้น รวมทั้งเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำ 1) บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 ยกเว้นมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) ประกอบด้วย 2) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222) อ้างถึงในถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8) 3) มาตรการการป้องกันยาเสพติด ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563–2565 (สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563, หน้า 1–28) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 70,894 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร) สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 43) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 4 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended form) ค่า IOC ของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.385-0.836 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .856

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 398 คน 2) ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม 3) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398 คน ในอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม 4) ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม 2) ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form) 3) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 3.1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) 3.2) การวิเคราะห์ระดับ 3.2.1) การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด 3.2.2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร 3.2.3) ระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) 3.3.3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้นำชุมชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย	3.97	0.70	มาก
2	การป้องกันยาเสพติด	4.09	0.64	มาก
3	การบำบัดรักษาเสพติด	3.89	0.69	มาก
4	การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	4.04	0.56	มาก
	รวม	4.01	0.46	มาก

จากตาราง 1 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\bar{X} = 4.04$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบำบัดรักษายาเสพติด ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอ บ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.48	0.91	ปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	3.07	1.01	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.59	0.90	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.08	0.85	ปานกลาง
	รวม	3.29	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้าน ม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.48$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน	4.00	0.63	มาก
2	การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม	3.89	0.63	มาก
3	การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	3.92	0.57	มาก
	รวม	3.94	0.52	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัด สกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาคือ การปรับ

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
 อย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.89$)

4. ผลการวิเคราะห์ อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผล
 ตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการ
 การป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	1.710	.198		8.622	.000		
การปราบปรามและบังคับใช้ กฎหมาย	.061	.035	.082	1.738	.083	.300	3.333
การป้องกันยาเสพติด	.208	.041	.256	5.051	.000**	.378	2.642
การบำบัดรักษาเสพติด	.106	.038	.140	2.780	.006**	.325	3.213
การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ	.180	.050	.192	3.589	.000**	.289	3.123

R=505, R²=.455, R²Adj=.448, F=79.799, Sig.=.000**

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ($\beta=.256$) ด้านการบริหารจัดการ
 อย่างบูรณาการ ($\beta=.192$) และด้านการบำบัดรักษาเสพติด ($\beta=.140$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการ
 ป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถ
 ร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้
 ร้อยละ 44.80 (R²Adj=.448) ส่วน บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายไม่มีอิทธิพลต่อ
 สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

5. ผลการวิเคราะห์ อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกัน
 ปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณอิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผล
 ตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	3.711	.139		26.789	.000		
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.047	.033	.082	1.411	.159	.289	3.123
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	.088	.026	.170	3.367	.001**	.277	3.526
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	.144	.033	.248	4.406	.000**	.236	3.564
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.059	.030	.097	1.949	.052	.302	3.569

R=307, R²=.394, R²Adj=.385, F=10.251, Sig.=.000**

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PR_3) ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (PR_2) ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2adj}=.385$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (PR_1) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PR_4) ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

การอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติด ($\bar{X}=4.09$) รองลงมาคือ การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\bar{X}=4.04$) การปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ($\bar{X}=3.97$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การบำบัดรักษาเสพติด ($\bar{X}=3.89$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ต่างก็เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่และเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งรัฐบาล กำหนดให้ผู้นำชุมชน เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายแนวทางยุทธศาสตร์ ที่กำหนดและสอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่ และมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง (2563) ได้ทำการวิจัยบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิภาพตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรพัฒน์ แสนสุข (2561) ได้ทำการศึกษา บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษพบว่า บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้ (1) การแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา รวมถึงการป้องกันผู้ค้าและผู้ติดยาเสพติดทั้งที่เป็นนักเรียนและบุคคลภายนอกเพื่อไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษา (2) การแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการให้ความรู้และการปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้ร่วมกันในการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน (3) จัดตั้งจุดตรวจสิ่งผิดกฎหมายและตรวจบัสลาระบบทางคมนาคมในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการป้องกันบุคคลที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายรวมถึงยาเสพติด และดำเนินคดีกับผู้ที่พกพาสิ่งผิดกฎหมายและผู้ที่เสพยาเสพติด (4) สสำรวจเป้าหมายและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อแยกเป้าหมายให้เป็นระดับอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการดำเนินการป้องกันอย่างเด็ดขาด (5) การสร้างเครือข่ายผู้นำชุมชนในการร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด และใกล้เคียงกับงานวิจัยของกิตติยา รินเพ็ง (2561) ที่ได้ทำการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ภาพรวม มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.48$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.08$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 3.07$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือหน่วยงานราชการ นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวจะเกิดอันตรายกับตนเองและครอบครัวและไม่เห็นถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับโดยตรง จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดมากนัก และเหตุผลอีกประการหนึ่งอาจจะเกิดจากการประสานงานและการสื่อสารจากหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ชัดเจนและให้ความเชื่อมั่นกับประชาชนว่าการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดจะไม่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ในด้านความปลอดภัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ แพงพา (2563) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรเดช กมลเพชร (2561) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านตามแนวชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนประเทศไทย-เมียนมา) จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในพื้นที่ชายแดนส่วนใหญ่ ยังคงมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด อาทิเช่น ทศนคติของประชาชนบางส่วน ที่ยังวางเฉยหรือไม่อยากให้ความร่วมมือกับภาครัฐ ความแตกต่างของภาษาในแต่ละท้องถิ่นทำให้เป็นข้อจำกัดของการรับรู้ข่าวสาร, สภาพภูมิประเทศที่ยากลำบาก รวมถึงข้อจำกัดของกลไกการบริหารงานและตัวเจ้าหน้าที่ของภาครัฐด้วย โกลัศเคียงกับงานวิจัยของกัมพล เพ็ชรล้อมทอง และธนัสถา ไรจนตระกูล (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โกลัศเคียงกับงานวิจัยของ บรรณารักษ์ พันลิม (2564) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณอำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับมีส่วนร่วมของเยาวชนประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และโกลัศเคียงกับงานวิจัยของ ชนภรณ์ สังสนา (2559) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในบ้านคลองม่วงเหนือ

หมู่ที่ 3 ตำบลลาพยากลาง อำเภอม่วงเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า สัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ($\bar{X}=4.00$) รองลงมาคือ การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ($\bar{X}=3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม ($\bar{X}=3.89$) ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะว่าหน่วยงานทุกภาคส่วน ในเขตอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ต่างเห็นความสำคัญต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เป็นอย่างมาก ทุกฝ่ายต่างก็มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) สอดคล้องกับงานวิจัยของสิבתารวจตรีสิริสาวิฑูร์ อุทธิยง (2562) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไปปฏิบัติในอำเภอโป่ง จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลในการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายตามกำหนดจากหน่วยงาน ยุทธศาสตร์หลักด้านยาเสพติด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนธรรณ ดันติเวชยานนท์ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนรวม 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบทบาทของผู้นำชุมชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการป้องกันยาเสพติด ($\beta=.256$) ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ($\beta=.192$) และด้านการบำบัดรักษาเสพติด ($\beta=.140$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 44.80 ($R^{2adj}=.448$) จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของผู้นำชุมชนซึ่งได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้ กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่าการอำเภอได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิด

ประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ มุกตาม่วง (2563) ได้ทำการศึกษาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิภาพผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอธาตุพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .646 ซึ่งบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิภาพผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 64.60 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูโมยะห์ ลาเต๊ะ (2563) ได้ทำการศึกษา การจัดการปัญหาเสถียรภาพในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านผู้นำชุมชน ผู้นำสามารถแบ่งการดำเนินงานเป็นแบบบูรณาการรวม 4 หลัก คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน อีหม่าม ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและนักปราชญ์ โดยจะมีขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการปัญหาเสถียรภาพในชุมชน ซึ่งกำนันเป็นบุคคลที่คิดริเริ่มการจัดการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพในชุมชน แล้วนำเสนอต่อสมาชิกในชุมชนเพื่อให้ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเสถียรภาพในชุมชน ดังนั้นผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพ และผู้นำศาสนาจะเป็นบุคคลที่จะมาขัดเกลาจิตใจของผู้ที่ติดสารเสถียรภาพ ไม่ให้กลับไปเสพยาเสพติด รวมถึงประชาชนให้ความร่วมมือในการสอดส่องเป็นหู เป็นตา ให้กับชุมชนมีความสงบเรียบร้อยต่อไป

ส่วนบทบาทของผู้นำชุมชน ด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการปราบปรามเสถียรภาพ เป็นหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการปฏิบัติงานบางอย่างผู้นำชุมชนไม่มีอำนาจหน้าที่หรือศักยภาพที่จะทำได้โดยตรง การปฏิบัติงานในด้านการป้องกันเสถียรภาพของผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ จะเป็นในลักษณะการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรือการแจ้งข้อมูลเบาะแสเป็นส่วนใหญ่ เช่น ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการปราบปรามเสถียรภาพ การป้องกันและแก้ไขแหล่งมั่วสุ่มในหมู่บ้าน การแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้ค้าและผู้เสพในหมู่บ้าน เป็นต้น

5. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\beta=.248$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\beta=.170$) มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 38.50 ($R^{2Adj}=.385$) จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะเป็นพลังขับเคลื่อนให้การพัฒนาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมทั้งสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสถียรภาพในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้วย โดยในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก็เช่นกัน จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเพราะมาตรการสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพเป็นสิ่งแรกๆ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ บทบาทของสถาบันทางสังคมไทยในระดับรากหญ้า ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน และสถาบันศาสนา เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียรภาพให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วนในสังคมไทยและต้องมียุทธศาสตร์ทางวิชาการสนับสนุนการดำเนินงาน การเอาชนะเสถียรภาพในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนจะต้องสลายโครงสร้างปัญหาด้วยการลดและ

ซัดอิทธิพลของกลุ่มการค้ายาเสพติด เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเกี่ยวข้องของมีผลประโยชน์ให้ประชาชนในพื้นที่นั้นใจที่จะเข้าร่วมการแก้ไขปัญหาลำดับแรก แล้วดำเนินมาตรการทุกด้าน ทั้งการป้องกัน บำบัดรักษา ปราบปรามและพัฒนาเพื่อลดเงื่อนไข อย่างสอดคล้องประสานกันด้วยกลไกและกระบวนการ “ประชารัฐ” โดยหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ควบคู่กับกำลังภาคประชาชนที่จะรักษาพื้นที่ต่อเนื่องในระยะต่อไป ด้วยหลักการ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ผู้ผลิตผู้ค้ายาเสพติดจะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง และเปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการยาเสพติด ทั้งจากเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคมและผลประโยชน์ชักนำไปให้ละเลิกพฤติกรรม ด้วยการปรับเปลี่ยนทัศนคติ และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2560, หน้า 3)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภิสรา ธารประเสริฐ (2563) ได้ทำการศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เขตอำเภอธาตุพนม ได้ร้อยละ 49.00 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูไมยะห์ ลาเต๊ะ (2563) ได้ทำการศึกษา การจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนกรณีศึกษา: ชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การที่กลุ่มประชาชนให้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมาย รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารหรือช่วยเหลือสอดส่องลูกหลานในชุมชนที่ติดสารเสพติด โดยต้องมารายงานตัวให้กับผู้นำชุมชนเพื่อให้มาอยู่ในศูนย์บำบัด และถ้าลูกหลานตัวเอง ในกรณีที่เขาไม่ได้แจ้งกับผู้นำชุมชน ชุมชนมีสิทธิที่จะใช้กฎหมายกักตุน (กฏระเบียบหมู่บ้าน) ในการที่จะทำการลงโทษคนที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการที่จะมาอยู่ในชุมชน และประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมและการพัฒนาชุมชนของตนเองให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา วรธรรโร (2561) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลรวมในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านยาเสพติดของกองทุนแม่ของแผ่นดินสูงถึงร้อยละ 78.10 ผลการศึกษายังพบว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบ้านคลองทรายอยู่ในระดับมาก

ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะพื้นที่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เป็นสังคมชนบท ประชาชนส่วนใหญ่จะเอาเวลาไปทำมาหากินเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องมากกว่า ทำให้ไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุมหรือร่วมดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของที่ทำกรปกครองอำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้ง ประชาชนส่วนใหญ่มองว่าการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ หรือหน่วยงานราชการ

นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดเพราะกลัวจะเกิดอันตรายกับตนเองและครอบครัวและไม่เห็นถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับโดยตรง จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและอีกประการหนึ่งอาจเกิดจากการประสานงานและการสื่อสารจากหน่วยงานภาครัฐที่ไม่ชัดเจนและให้ความเชื่อมั่นกับประชาชนว่าการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะไม่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ในด้านความปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาเสพติด โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ผู้นำชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน และมีการติดตามผู้ติดยาเสพติดหลังการบำบัดและอยู่ระหว่างการคุมประพฤติของเจ้าหน้าที่ และด้านการปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชน ให้ความร่วมมือในการหาหลักฐานและพยานเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด และแจ้งเบาะแสผู้ค้ายาเสพติดต่อเจ้าหน้าที่

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน ให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การรณรงค์ส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด และร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการรณรงค์ส่งเสริมและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียในมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยนำผลจากการจัดกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข ให้มากขึ้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรเสริมสร้างและพัฒนาสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ด้านการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายอย่างเหมาะสมเป็นรูปธรรม โดยการเพิ่มการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยการสร้างกระแสสังคมให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และเพิ่มการป้องกันยาเสพติดในแต่ละกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ทักษะการดำเนินชีวิตให้มากขึ้น และด้านการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการส่งเสริมถึงความคิดเชิงบวก ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการการพัฒนาการปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการป้องกันยาเสพติด ด้านการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ และด้านการบำบัดรักษาเสพติด ตามลำดับ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถให้ผู้นำชุมชนมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ประชุมชี้แจง ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือกับส่วนราชการในการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาเสพติด รวมทั้งเน้นบทบาทในการปลูกจิตสำนึกคนในหมู่บ้านเพื่อให้ภัยกับผู้กระทำความผิดที่กลับตัวเป็นคนดี

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอบ้านม่วง ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามลำดับ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนครการรณรงค์ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะประชาชนจะได้รับจากการแก้ไขปัญหาเสพติดในเรื่องคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ที่ดีขึ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติด ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของ จังหวัดสกลนคร

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เช่น ภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ภาวะผู้นำของนายอำเภอ เป็นต้น โดยอาจใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงขึ้นไป เช่น การวิเคราะห์ถดถอยโลลิสติก การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis)

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลตามมาตรการการป้องกันปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กษมา วรธโร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านคลองทราย อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และธันสถา โรจนตระกูล. (2564). การมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาตำบลลำประดา อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- กิตติพงษ์ แพงพา. (2563). ภาวะผู้นำของข้าราชการตำรวจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรเจริญศิลป์ จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติยา รินเพ็ง. (2561). บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชนอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิรเดช กมลเพชร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้านตามแนวชายแดนในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนประเทศไทย-เมียนมา) (รายงานการวิจัย). หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชนภรณ์ ลังสนา. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในบ้านคลองม่วงเหนือ หมู่ที่ 3 ตำบลลาพยากลาง อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชูไฉยะห์ ลาเต๊ะ. (2563). การจัดการปัญหาเสพติดในชุมชนบาราเฮาะ ตำบลบาราเฮาะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. รายงานการวิจัยศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- บรรณารักษ์ พันสิม. (2564). การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงพิณอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (รายงานการวิจัย). หนองบัวลำภู: วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุรฉัตร จันท์แดง. (2560). บทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พงษ์ศักดิ์ มุกดาม่วง. (2563). บทบาททำนุผู้ใหญ่วัยผู้ใหญ่ที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอหาดพยอม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พัฒนธรร ตันดิเวชยานนท์. (2558). ประสิทธิภาพการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พีรพัฒน์ แสนสุข. (2561). บทบาทผู้นำชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติดในเขตตำบลบึงสามพัน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ศุภิสรา ธารประเสริฐ. (2563). *ประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอดุสิต จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรารุช อุทธิยัง. (2562). *ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในอำเภอบึงจังหวัดพะเยา*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2563-2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- อรทัย กักพล. (2552). *หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Yamane T. (1981). *Statistical and Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper & Row.